

Google keresés

 Web Kerikata.hu

Google Hirdetések

„Világ közepe” a világ végén

— Spanyolország

(Napi Magyarország, 1998. február 7., 19. o.) és
(HetedHéthatár, Pécs, VIII. évf., 4. sz., 2004. február 20., 7. o.)

© 1998 Ambrus Attiláné Dr. Kéri Katalin egyetemi docens

„Egy dal Galiciának” – éneklő behízelt hangján Julio Iglesias, az érzelmes melódiai révén világhírűvé vált gallego származású énekes. Ennél többet azonban aligha érthet meg a dalból az, aki nem beszéli a modern portugál nyelv előfutárának tartott gallego nyelvet. Pedig Iglesias néhány sorba sűrítve mindent elmond kedves szülőföldjéről: dalol a csodálatos tengerpartokról és a galíciaiak hajós múltjából fakadó melankóliáról és honvágyról, a saudade-ról.

Amerika felfedezése előtt Galiciát a „világ végének” nevezték, legnyugatibb pontja a Finisterre nevet viseli. A négy tartományból (*Lugo, Pontevedra, Ourense, Coruna*) álló terület ma is Európa „végvidéke”, a Kantábriai hegyvonulat nem csupán a kontinens többi népétől, de a spanyol anyaországtól is elzárja a gallegókat. Nekik azonban itt, Európa szélső szögletében van a „világ közepe”. Minden politikai és gazdasági szerveződésnél fontosabb számukra a z összetartozás, büszkének nyelvükre, kultúrájukra. Ereikben ibér, föníciai, kelta, római, gót és arab vér folyik, és nagy-nagy öntudattal őrzik sokszínű hagyományaikat, történelmüket. Pedig a gallegóknak a legutóbbi időkg nagy nehézségekkel kellett szembenézniük. Földrajzi helyzetüknél fogva lakóhelyükön csakis az óceán és a hegyi lefelé nyújtottak számukra megélhetést. Az egykor jobb napokat látott, valaha önálló királyságot alkotó galíciai tartományokból becslések szerint az elmúlt 500 évben minden harmadik ember (*főleg férfiak*) elvándorolt, és Brazíliában, Észak-Amerikában próbált szerencsét.

Ma is sokan képzelik úgy, hogy Galícia a szegénység földje, ahol az emberek muneirát táncolnak, a helyiek jellegzetes néptáncát, és zenélnek egy kelta vár romjain. Ezzel szemben Galícia ma Spanyolország egyik legdinamikusabban fejlődő része, ahonnan egykor valóban ezrével indultak el szerencsét próbálni a sokgyermekes családok fiai, de sokan közülük meggazdagodva visszatértek, és ma éppen ők azok a vállalkozók, akik éttermeket és panziókat emelnek szülőföldjükön, és saját fiaikat már nem eresztik el idegen országokba. A Franco-rendszer után az egykori emigránsok hazajöttek szeretett Galiciájukba, és külföldön szerzett tőkéjükkel a területet megpróbálták bekapcsolni az ország (*Európa*) vérkeringésébe. Nem vártak csodákra és idegenek támogatására, hanem megpróbálták felmérni és kihasználni a helyi lehetőségeket. A halászhálóhoz kapcsolódó hal- és kagylófeldolgozó üzemeket építettek. Mivel a tartományokban többségében vannak a nők, textilüzemeket és megszámlálhatatlanul sok varrodát telepítettek falvaikba és városaikba. Mára már meghatározó Galícia szerepe a spanyol divatélet szempontjából, ruhatervezőik világhírűek. Iskoláikban újra bevezették a gallego nyelv tanítását, és az elmúlt időszakban hihetetlenül megnőtt a z anyanyelvükön kiadott kulturális termékek száma. Santiago de Compostela lenyűgöző katedrálisa (*Szent Jakab csonjtjaival*) újra világhírű zarándokhellyé vált, és sokat áldoztak régészeti, történelmi emlékeik feltárására. Mindemellett pedig a gallegók próbálnak arra építeni, ami a legnagyobb kincsük: szülőföldjük természeti szépségeire és ma is élő néphagyományaikra, valamint egyedülálló és rendkívüli konyhaművészetükre.

Galícia flórája valóban megkapóan szép. Galícia verde – zöld Galícia: ez a mindenütt olvasható elnevezés találó; elegendő a jól kiépített autótutakon száguldanunk ahhoz, hogy ezt beláthassuk. Ahhoz azonban, hogy megérthessük, mit takar a „zöld” jelző, hogy beszívhatjuk azt a csodálatos levegőt, mely szennyezett Európánkban már olyan ritka, ki kell szállnunk járműünkéből, és sétálnunk kell a lefelé vagy az erdei ösvényeken. Galícia másik nagy ajándéka az utazónak: a tenger. Aki a Földközi-tenger langyos vizéhez szokott, Galiciában, lehet, fázni fog a strandokon, noha körülbelül háromszázat talál. Galiciában a tenger a „lélek fürdetésére” szolgál, a jó időben is tomboló, zabolázhatatlan víz arra csábít, hogy partján ülve az ember elmerengjen a sorsán, és ez a galíciai talán a z egyik utolsó tengerszakasz földrészünkön, ahol bármikor lehetünk egyedül, mindig akad egy magányos szikla, ahová letelepedhetünk. Itt (*még*) nem üzlet eladni, kiadni, felparcellázni és teleszemetelni a tengerpartot. A galíciai turizmus megszervezésének alapgondolata az, hogy kevés, de igényes utazót kell a környékre csalogatni, mert a tömeges turizmus, a monumentális szállodasorok éppen azt a tájat tennék tönkre, ami miatt a pihenni vágyók Galiciába látogatnak. Éppen ezért apró, fehér falú panziókat építenek, családi hangulatú kis éttermekben kínálják kagylókülönlegességeiket és fanyar borukat. Galiciában végtelenül tisztelik a betévedő vendéget, szinte rokonként bánnak vele. Nyugalmuk, barátságos modoruk és együvé tartozásuk nem az üzletpolitika, hanem valódi életük része.

Összetartozásukat ünnepeken lehet igazán érezni (*és irigyelni*). Szeptember elején, Mária nap táján számos halászfalu tartja 1-2 hetes (!) fiestáját. Spanyolországban bárhol fantasztikus élmény végigélni egy ilyen eseménysorozatot, de talán sehol nem olyan bensőséges, mint Galiciában. Malpica, Ponteceso, Corne, Baio, Laxe mind megannyi bájos falu, melyeket a nagy ünnepre már egy héttel előbb virágfűzerekkel és lampionokkal díszítenek fel, és színes égőkkel övezik az utcákat, házakat. Az ünnep estéire felveszik a legszebb ruháikat, a családok vendégül látják legkedvesebb szeretteiket, és utca hosszat szól az élőzene, a főtereken olykor 3-4 zenekar is játszik, és mindenki önfeláldozóan táncol. Annyira magával ragadó egy-egy ilyen este, hogy aki csak egyszer is táncolt a malpicai tengerparton vagy a pontecesoi folyó hídján vérpezsdítő spanyol zenére, aligha fogja elfelejteni. A galíciai fiesta, ha valaki egyszer átélte, mérföldkő lesz az életében: az öröm és vidámság szimbóluma.

Galícia szépsége – szürke esői ellenére – valaha úgy megihlette az andalúziai származású Garcia Lorcát, hogy gallego nyelven írt költeményeket az ottani tájról. Manapság is sokan vélekednek úgy, hogy csakis az egyes tájak és sajátos kultúrák megőrzése, értékeik megtartása lehet alapja a sikeres európai integrációnak. Ehhez pedig nem felülről jövő döntések szükségesek, hanem az, hogy egy nép ismerje és szeresse saját szülőföldjét, kultúráját. Mint például a gallegók, akiknél ugyan sok mese úgy kezdődik, hogy „Egyszer volt, hol nem volt egy tengerész, aki útra kelt...”, de hajósaik amint tehetik, visszatérnek Galíciába, hiszen számukra ott van a világ közepe.

Pécsi Tudományegyetem — BTK – Neveléstudományi Intézet – Nevelés- és Művelődéstörténeti Tanszék

H-7622 Pécs, Ifjúság u. 6. — Tel: (72) 503-600 / 4366

© Dr. Kéri Katalin tanszékvezető egyetemi docens, 2004 (kerik@btk.pte.hu)